Konstitutionsutskottets betänkande 1984/85:16

om svenska kyrkans centralstyrelses rättsliga ställning m. m. (prop. 1984/85:36)

Sammanfattning

I propositionen läggs fram förslag om vissa ändringar av föreskrifterna om svenska kyrkan i övergångsbestämmelserna till regeringsformen. Förslaget innebär att svenska kyrkans centralstyrelse får ställning som förvaltningsmyndighet under kyrkomötet. Vidare föreslås att regeringens kompetens att meddela föreskrifter om centralstyrelsen begränsas i viss utsträckning, att det införs ökade möjligheter för kyrkomötet att vidaredelegera normgivningen i vissa ämnen samt att formerna förenklas för upphävande av äldre lag som reglerar ämnen som kan delegeras till kyrkomötet.

Utskottet har tillstyrkt propositionens förslag.

Propositionen

I proposition 1984/85:36 om svenska kyrkans centralstyrelses rättsliga ställning, m. m. har regeringen föreslagit riksdagen att i den ordning som anges i 8 kap. 15 § regeringsformen anta ett till propositionen fogat förslag till lag om ändring i regeringsformen.

Förslaget innebär i huvudsak följande. I övergångsbestämmelserna till regeringsformen förs in en bestämmelse med innebörden att det vid sidan av statliga förvaltningsmyndigheter under riksdagen och regeringen även kan finnas statliga fövaltningsmyndigheter under kyrkomötet. Regeringens kompetens att meddela föreskrifter om centralstyrelsen ändras på så sätt att grundläggande föreskrifter om centralstyrelsens organisation förs till riksdagens beslutsområde. En möjlighet öppnas för kyrkomötet att delegera normgivningen till stiftsmyndigheter, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter i fråga om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter. Slutligen föreslås att äldre lag som har trätt i kraft före den 1 januari 1983 och som reglerar ämnen inom kyrkomötets normgivningsområde skall kunna upphävas av riksdagen genom ett enkelt beslut och utan krav på yttrande av kyrkomötet. Grundlagsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1986.

Propositionen anmäldes första gången i riksdagens kammare den 7 november 1984.

1 *Riksdagen 1984/85. 4 saml. Nr 16*

Rättelse: S. 1, rad 24 Står: församlingsmyndigheter Rättat till: förvaltningsmyndigheter

Utskottet

Genom ändringar i punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen gäller från den 1 januari 1983 nya regler om formerna för den kyrkliga lagstiftningen. De nya grundlagsreglerna innebar väsentliga nyheter i fråga om dels formerna för beslutande av lag på det kyrkliga området, dels fördelningen mellan riksdagen, regeringen och kyrkomötet av befogenheten att meddela föreskrifter i vissa kyrkliga ämnen.

Genom lagen (1982:942) om svenska kyrkan och lagen (1982:943) om kyrkomötet har kyrkomötet reformerats. Reformeringen av kyrkomötesorganisationen innebar bl. a. att kyrkomötet fick ett permanent beredande och verkställande organ, svenska kyrkans centralstyrelse.

Under det utredningsarbete som har förekommit för att genomföra reformerna har vissa problem uppmärksammats. Det gäller frågan om svenska kyrkans centralstyrelses statsrättsliga ställning och vissa oklarheter och praktiska problem i fråga om normgivningen på det kyrkliga området.

Dessa frågor har utretts av en arbetsgrupp inom regeringskansliet. Arbetsgruppen har presenterat sina förslag i promemorian (Ds C 1984:4) Klargöranden och kompletteringar av kyrkomötesreformen. Den nu aktuella propositionens förslag till ändring i regeringsformen bygger på nämnda arbetsgrupps förslag.

Propositionens förslag har inte föranlett något motionsyrkande och utskottet biträder förslaget.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:36 som vilande antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i regeringsformen.

Stockholm den 4 december 1984

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Hans Nyhage (m)*, Kerstin Nilsson (s)*, Gunnar Björck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Nils Berndtson (vpk), Ingvar Björk (s)*, Bengt Kindbom (c)*, Hans Göran Franck (s), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Sven Munke (m)*, Ove Karlsson (s)* och Lars Ernestam (fp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

minab/gotab Stockholm 1984 79427